

Ara, "La punyalada"

Basada en la novel·la de Marià Vayreda, 'La Punyalada' és el darrer treball cinematogràfic del director barceloní Jordi Grau.

La pre-història del film parteix del 1984 en què, un cop acabat «Entre parèntesi», el cineasta Simó Fàbregas es planteja l'adaptació al cinema de la novel·la d'en Vayreda i en treballa el guió en la perspectiva d'un llarg-metratge i d'una sèrie de capítols per a TV3. El projecte, probablement per manca d'elements de finançament suficient, no va avançar. I ara ha estat el director Jordi Grau qui, amb el productor Enrique Viciano i l'es-

criptor i guionista Gustau Hernández, s'ha responsabilitzat de la confecció del guió i de tirar endavant el film.

Jordi Grau, barceloní, de 59 anys, ha estat vinculat des de molt jove al teatre, com a actor, escenògraf i director; va fer guions per a la ràdio i és també pintor, havent exposat individualment tres vegades. En cinema va fer d'ajudant de direcció, va estudiar al *Centro Sperimentale de Cinematografia* de Roma i va

impartir classes a la *Escuela Oficial de Cinematografía*, de Madrid, i a la *Facultad de Ciencias de la Información*. La seva filmografia es compon ja d'una desena de llarg-metratges, el primer del 1962, «Noche de verano» i el darrer «El extranjero-oh-! de la calle Cruz del Sur», del 1985.

El pressupost de la producció és molt respectable, dos-cents milions de pessetes, de les quals sembla que el 75% és aportat per TV3 en règim de coproducció.

El primer canal de la televisió autonòmica de Catalunya emetrà la pel·lícula al cap de dos anys de la seva estrena i en forma de tres capítols de cinquanta cinc minuts.

El rodatge va transcórrer durant dotze setmanes a la comarca de la Garrotxa, amb gran dificultat d'accés, com l'ermita de Sant Aniol, a una hora i mitja de camí d'Olot. D'altres, com la Cova del Bisbe o el Salt de la Núvia responien als llocs mateixos on Vayreda situa-

L'Avi, el cap dels bandolers, és el malaguanyat Josep Vivó.

Luis Fernando Alves i Sophie Renoir, l'*Albert* i la *Coralí* del film.

va l'acció i on la llegenda explica que van succeir realment els fets. A la comarca hi ha encara gent gran que pensa que la història d'*Albert*, d'*Ibo* «*L'esparver*» i de *Coralí* va ser veritat. I hi ha noies que es diuen Coralí.

La fotografia ha estat a cura de Carlos Suárez, de llarg historial, fotògraf habitual de Gonzalo Suárez —a retenir-ne el brillant treball a «Remando al viento»— i de Luis G. Berlanga. Especialment delicats en un film d'època, s'ha curat molt el vestuari i el maquillatge. Quant al muntatge, ha estat a càrrec d'Emilio Rodríguez, mentre que la música, de Joan Albert Amargós és definida com d'un gran romanticisme, i inspirada en la «Cavalleria rusticana» de Pietro Mascagni. En l'enfocament de Jordi Grau s'ha donat molta importància al treball dels «especialistes», sobretot en la seqüència de l'emboscada als bandolers —amb salts de més de trenta metres i rodada amb tres càmeres—, i als efectes especials, la qual cosa fa pensar en una lectura que ressaltarà els aspectes d'acció i d'aventura. Cal veure com es conjuga això amb el pro-

fund psicologisme i amb l'intimisme de la novel·la, en un film, del qual la propaganda en remarca la cruesa «més pròxima al western que al drama rural».

ELS PROTAGONISTES

L'*Albert* és l'argentí Luis Fernando Alves, que s'estrena al cinema i, d'actor principal, després d'haver fet de tècnic de so de ràdio, de muntador de vídeo i, el darrer any, d'actor al teatre i a la TV. L'*Ibo* és Christian Vadim, fill de Roger Vadim i Catherine Deneuve, que podem recordar de «Surprise party», que dirigí el seu pare i de «Las noches de la luna llena» d'Eric Rohmer. I la *Coralí* és Sophie Renoir, la noieta de «Le beau mariage» i de «L'amie de mon amie» de Rohmer. L'*Arbós*, el caporal dels Mossos, és Fernando Guillén, i *Rafael*, l'amic de l'*Albert*, és incorporat per un actor en ascens, Fermí Reixach. Altres personatges secundaris els encarnen José María Canete, Patxi Bisquert i Acheró Manas. I l'*avi*, el cap dels bandolers, el va fer l'actor Josep Vivó, que moriria poc després d'acabar el rodatge.

Acabada de muntar, i en la fase final de la producció, «La punyalada» serà una altra pedra de toc per un cinema català que reneix de les cendres amb moltes dificultats, i que necessita algun títol que l'empenyi popularment i qualitativament i que n'inciti les expectatives i la producció.

L'acció de «La punyalada» se situa a final del segle XIX, quan la gent de la Garrotxa vivia estemordida per la crueltat dels trabucaires, bandolers procedents de la desfeta de l'exèrcit carlí; uns temps que Vayreda en certa manera enyora. Així, al pròleg, assenyalava que el llibre conté molta sang «potser massa per aquests temps de refinament i feminisme» —cal entendre aquest terme no tant en la seva accepció actual sinó més aviat com a sinònim d'efeminament.

Escrita en primera persona, la novel·la narra «les memòries» d'*Albert*, un jove dèbil de caràcter, enamorat de *Coralí*, «una verge feréstega» que *Ibo*, inicialment amic del noi i posteriorment convertit en un temut trabucaire (*L'esparver*) rapta quan està a punt de casar-se amb Al-

bert. El pròleg de l'edició de butxaca del llibre (MOLC, 1980) remarca que «el triangle de fet planteja l'atracció d'*Albert* pel mal (*Ibo*) i pel bé (*Coralí*), segons una construcció característica de l'època». I el de la primera edició incidia en una explicació d'*Albert*: «Agarbonats com llop i gos, érem dues bèsties que ens jugàvem la vida per un domini purament carnal». I comenta que aquest aspecte, unit al paisatge feréstec i selvàtic, fa que la novel·la —que valora com una de les grans obres literàries de la Renaixença, que preludia pels seus plantejaments el modernisme— assoleixi un alè gairebé èpic per la seva terrible força i crueltat. Les aventures, l'estudi psicològic del protagonista i un interiorisme que culmina quan s'acosta el desenllaç, amb l'heroi ratllant la bogeria, i en els darrers moments, després de la punyalada, componen, segons Maurici Serrahima, una càrrega de perturbacions psíquiques que representa una actitud nova en el País, tret d'algun text contemporani de Víctor Català.

Josep Maria López
i Joaquim Romaguera